

## UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 12/2007 rd

**Regeringens proposition om godkännande av överenskommelsen med Republiken Vitryssland om främjande och skydd av investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen**

### INLEDNING

#### *Remiss*

Riksdagen remitterade den 5 juni 2007 en proposition om godkännande av överenskommelsen med Republiken Vitryssland om främjande och skydd av investeringar samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen (RP 24/2007 rd) till utrikesutskottet för beredning.

#### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- avdelningschef Kirsti Eskelinen, enhetschef Jukka Nystén och handelsråd Kimmo Sinivuori, utrikesministeriet
- forskningshandledare Iikka Korhonen, Finlands Bank
- programdirektör Arkady Moshes, Utrikespolitiska institutet
- forskare Hanna Smith, Alexanderinstitutet
- professor Kari Liuhto, Paneuropeiska institutet.

### PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner överenskommelsen med Vitryssland om främjande och skydd av investeringar, som undertecknades den 8 juni 2006. Genom överenskommelsen vill man garantera gynnsamma villkor för investeringar som görs i det ena avtalsslutande landet av den andra avtalsslutande partens medborgare och företag samt erkänna behovet av att skydda investeringarna.

Överenskommelsen träder i kraft 30 dagar efter den dag då de avtalsslutande parterna har

meddelat varandra att de konstitutionella villkoren för ikraftträdandet har uppfyllts. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som överenskommelsen träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av republikens president.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

Vitryssland är ett mycket problematiskt land politiskt. Förvaltningen strider flagrant mot europeiska normer och därför begränsar Europeiska unionen i sin politik umgänget med den vitryska ledningen (viseringssanktioner och finansiella sanktioner). Däremot vill EU stärka kontakterna med det civila samhället för att stödja en demokratisering och de mänskliga rättigheterna i landet och försvaga ledningens möjligheter att isolera medborgarna från det övriga Europa. EU:s politik avser inte att isolera Vitryssland, men nog sätta press på ledningen för att förmå den till reformer som stärker demokratin, de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen. Utskottet påpekar att Vitryssland är det enda europeiska landet som inte är med i Europarådet. Också Europarådet ser positivt på närmare kontakter med det civila samhället i Vitryssland och på avsevärda förbättringar i det rättsliga systemet.

Den vitryska ekonomin är statsstyrd och kan inte anses fungera som en marknadsekonomi. Enligt Europeiska utvecklingsbankens (EBRD) bedömning utgör den privata sektorn bara 25 procent av ekonomin. Det är det lägsta talet för hela Europa. Den lilla privata sektorn koncentrerar sig huvudsakligen på handel och tjänster, medan industrin är statsägd. Privatiseringen går fortfarande i barnskorna. Den vitryska ekonomin har vuxit med kraft (omkring 9 procent under de senaste åren), men nu står Ryssland i begrepp att sluta sälja billig energi till Vitryssland (prishöjningarna började 2007 och världsmarknadspriset ska ha uppnåtts kring 2011). Det blir en mycket stor utmaning för den vitryska ekonomin i och med att landets betalningar till Ryssland går upp och det inte längre kan dra nytta av återförsäljningen av billig energi. Energiprishöjningen kommer att betyda ett större tryck på Vitryssland att öppna upp sin ekonomi för utländska investeringar och företag.

Finland har en gällande överenskommelse med Vitryssland om skydd av investeringar från 1992. Utskottet har erfarit att den nya överens-

kommelsen med Vitryssland fullt ut stämmer överens med Finlands modellavtal och ger investeringar ett fullgott skydd. Finland har tagit initiativet till en ny överenskommelse i syfte inte bara att modernisera överenskommelsen utan också för att harmonisera den med EU-lagstiftningen, eftersom kommissionen anser att de äldre överenskommelserna om skydd av investeringar som ingåtts före EU-medlemskapet inte är förenliga med den (med tanke på den fria rörligheten för kapital).

Finland bedriver en ganska blygsam handel med Vitryssland (exporten var 57 miljoner euro 2006) och investeringarna i Vitryssland är praktiskt taget lika med noll (Finland investerar för totalt 400 000 euro i Vitryssland). Geografiskt sett ligger Vitryssland inom Finlands närområde, men de obetydliga ekonomiska kontakterna beror på att det är så besvärligt att bedriva affärer i Vitryssland. En moderniserad överenskommelse om skydd av investeringar är ägnad att minska den politiska landrisken och att uppmuntra till investeringar. Om Vitryssland öppnar sig för utländska företag kommer överenskommelsen att spela en praktisk roll för finländska företag. Danmark ingick en överenskommelse med Vitryssland om skydd av investeringar 2005. Sverige gjorde det 1995.

Utskottet vill påpeka att den nya överenskommelsen med Vitryssland inte ska ses som att Finland stöder den vitryska förvaltningen. Vi har ingått investeringsöverenskommelser också med sådana stater som har brister i de politiska förhållandena och de mänskliga rättigheterna, för att utländska investeringar har ansetts ha en positiv effekt för samhällsförhållandena i länderna. Ökade investeringar i Vitryssland ökar kontakterna med det civila samhället och företagsvärlden och betyder näringsmöjligheter för de vitryska medborgarna helt oberoende av staten.

Med hänvisning till propositionens motivering och annan utredning anser utskottet att propositionen behövs och är angelägen. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

**Förslag till beslut**

Utrikesutskottet föreslår

*att riksdagen godkänner den i Minsk  
den 8 juni 2006 mellan Republiken Fin-  
land och Republiken Vitryssland in-*

*gångna överenskommelsen om främjan-  
de och skydd av investeringar och*

*att lagförslaget godkänns utan ändring-  
ar.*

Helsingfors den 14 december 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml  
vordf. Markku Laukkanen /cent  
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml  
Pekka Haavisto /gröna  
Antti Kaikkonen /cent  
Katri Komi /cent

Annika Lapintie /vänst  
Elisabeth Naucélér /sv  
Heikki A. Ollila /saml  
Aila Paloniemi /cent  
ers. Tarja Filatov /sd  
Juha Korkeaoja /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Jukka Salovaara.